

Βασικά συμπεράσματα της Έρευνας

Οι εξελίξεις στην ελληνική οικονομία, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επιχειρηματική κοινότητα και η περιστολή της οικονομικής δραστηριότητας στις αγορές, συνεχίζουν και κατά το β' εξάμηνο του 2010 να δημιουργούν ένα εξαιρετικά αρνητικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις, οι οποίες προσπαθούν να αντιμετωπίσουν ένα συμπαγές αδιέξοδο ανασχετικών παραγόντων.

Η τακτική έρευνα, που πραγματοποιεί ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας & Κεντρικής Ελλάδος κάθε εξάμηνο, μεταξύ των επιχειρήσεων – μελών του επιβεβαιώνει ότι το επιχειρηματικό έργο συνεχώς και περισσότερο υφίσταται εντεινόμενες πιέσεις, κλάδοι ολόκληροι συνεχίζουν να βρίσκονται σε φάση μακράς ύφεσης και ότι το κλίμα αισιοδοξίας στην αγορά είναι σε πλήρη απόσυρση.

Τα συμπεράσματα από την έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε στην περίοδο από 1/12 έως 20/12/2010, και στην οποία συμμετείχαν 112 μεταποιητικές επιχειρήσεις των Νομών της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδος περιέχουν όλα εκείνα τα συστατικά στοιχεία, που επιβεβαιώνουν την επιδείνωση του παραγωγικού έργου, την απαισιοδοξία, που κυριαρχεί στην επιχειρηματική κοινότητα, αλλά και την αναγκαιότητα μεγαλύτερης αποφασιστικότητας στις πολιτικές για την ανάκαμψη της οικονομίας.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με ερωτηματολόγιο πολλαπλών ερωτήσεων, και τα βασικά της συμπεράσματα είναι τα εξής:

1. Τα αποτελέσματα του β' εξαμήνου είναι θετικά μόνο για το 19% περίπου των επιχειρήσεων, ενώ χειρότερα δηλώνει το 42%.
2. Τα ήδη μεγάλα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, μέσα στο 2010, το β' εξάμηνο διευρύνονται περαιτέρω. Σε σχέση με τις αντίστοιχες απαντήσεις τους, για το α' εξάμηνο, η εικόνα φαίνεται να έχει επιδεινωθεί σημαντικά. Η μείωση της ζήτησης, ο περιορισμός των τραπεζικών πιστώσεων και οι κίνδυνοι από τις ακάλυπτες επιταγές, διαμορφώνουν ένα περιβάλλον εξαιρετικά αρνητικό για το οικονομικό κλίμα.
3. Μόνον μία στις πέντε επιχειρήσεις του δείγματος δεν έχει υποστεί μείωση παραγγελιών και παραγωγής, στο β' εξάμηνο του '10. Η αντίστοιχη σχέση στο α' εξάμηνο ήταν μία στις τρεις. Το 41% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι έχει μειώσεις της τάξης του 10% - 30%, ενώ το 15% δηλώνει μειώσεις 40%.
4. Δραματικά, επίσης, εξελίσσεται και ο κύκλος εργασιών κατά το β' εξάμηνο, όπου σχεδόν το 44% των μονάδων δηλώνει απώλεια της τάξης του 10% - 30%, και μόνον

το 22% περίπου δηλώνει καμία απώλεια. Οι αντίστοιχες τιμές του α' εξαμήνου ήταν 39% και 36%.

5. Παρά το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις είναι αποδέκτες αυτού του κακού περιβάλλοντος, και πιέζονται ασφυκτικά από τις αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης, πάνω από τις μισές του δείγματος δηλώνουν ότι δεν έχουν προχωρήσει σε αλλαγές των εργασιακών τους σχέσεων. Παρεμβάσεις έχουν γίνει στις υπερωρίες και στην μείωση αμοιβών και χρόνου απασχόλησης ενώ σχεδόν το 19% των επιχειρήσεων έχουν αναγκαστεί να προβούν σε απολύσεις.
6. Ένα στοιχείο της έρευνας, που υπογραμμίζει πλήρως την κατάσταση στην αγορά και στα προβλήματα, που έχει σωρεύσει η οικονομική κρίση είναι οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την πορεία των επιδόσεών τους το 2010 σε σχέση με το 2009. Μόνον το 15% από αυτές υπολογίζει ότι το κλείσιμο της χρονιάς θα είναι θετικότερο από εκείνο της προηγούμενης. Αντίθετα, το 60% θεωρεί ότι είναι χειρότερο ενώ μόνον το 25% δηλώνει μηδενική μεταβολή.
7. Οι προτάσεις, που οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι δημιουργούν διεξόδους στα αδιέξοδα του κλίματος και της αγοράς αφορούν σε περιοχές όπου το κράτος έχει προνομιακή παρουσία, με τις πολιτικές του και φορτίζει αρνητικά την επιχειρηματική λειτουργία. Είναι χαρακτηριστικό ότι σχεδόν εννέα στις δέκα επιχειρήσεις πιστεύουν ότι η μείωση των φορολογικών συντελεστών και των ασφαλιστικών εισφορών θα βοηθούσε σοβαρά την λειτουργία τους. Η εξασφάλιση ρευστότητας στην αγορά, η μείωση της γραφειοκρατίας αλλά και η εξόφληση των χρεών του κράτους προς τις επιχειρήσεις εκτιμάται ότι πρέπει να είναι στις άμεσες προτεραιότητες των πολιτικών, επίσης.
8. Ένα αισιόδοξο μήνυμα, που προκύπτει από τα στοιχεία της έρευνας είναι ο προγραμματισμός των επιχειρήσεων για το 2011, σε σχέση με τα επενδυτικά τους σχέδια. Οι μισές σχεδόν επιχειρήσεις δηλώνουν ότι για το επόμενο έτος σχεδιάζουν να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια, γεγονός που θα πρέπει να εκτιμηθεί και με βάση τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν το 2010.
9. Κρίνοντας οι επιχειρήσεις τις κυβερνητικές πολιτικές εκτιμούν ότι η δοσολογία του μίγματος δεν εμπεριέχει τις αναγκαίες ποσότητες αναπτυξιακών παραμέτρων. Ειδικότερα το 90% των μονάδων του δείγματος εκτιμά ότι οι πολιτικές εστιάζουν σχεδόν αποκλειστικά στο δημοσιονομικό έλλειμμα παρά στην ανάπτυξη, ενώ το 65% θεωρεί ότι χρειάζεται μεγαλύτερη αποφασιστικότητα στην πρόωθηση αποφάσεων που αφορούν σε μεταρρυθμίσεις.
10. Τέλος, οι επιχειρήσεις καταθέτοντας τις εκτιμήσεις τους για την περίοδο εξόδου της ελληνικής οικονομίας από την κρίση πάνω από το 90% του δείγματος την οριοθετεί μετά το 2011. Αξίζει να σημειωθεί, ότι οι επιχειρήσεις κατά την έρευνα του α' εξαμήνου σε ποσοστό 10% την «βλέπουν» και μέσα στο 2011.

Συμπερασματικά, οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να βιώνουν ένα εξαιρετικά αρνητικό επιχειρηματικό κλίμα, όπου λείπουν αφόρητα πολιτικές για την ανάκαμψη της οικονομίας, προσπαθούν να διατηρήσουν αντοχές στον «μαραθώνιο» της κρίσης, η οποία συνεχώς βαθαίνει, αλλά παρά ταύτα ένα σοβαρό ποσοστό από αυτές εκδηλώνει ένα πνεύμα αισιοδοξίας, προγραμματίζοντας επενδύσεις μέσα στο επόμενο έτος.

Αποτελέσματα Έρευνας για την κρίση στην Βιομηχανία

1. Εισαγωγή

Την παρούσα έρευνα, ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας & Κεντρικής Ελλάδος την επαναλαμβάνει κάθε εξάμηνο και άρχισε την διεξαγωγή της από τις αρχές του 2009, με βασική επιδίωξη να έχει στην διάθεσή του μία συνεχή καταγραφή στοιχείων και αποτελεσμάτων, που αναδεικνύουν την εικόνα της επιχειρηματικής κοινότητας, στην διαδρομή της κρίσης.

Στις εξαμηνιαίες έρευνες έχει φανεί ότι οι επιχειρήσεις της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδος, παρουσιάζουν σημαντικές απώλειες στις αγορές και στην παραγωγή, ασφυκτιούν από άποψη χρηματοδότησης, προσπαθούν να αποφύγουν σοβαρές μεταβολές στις εργασιακές τους σχέσεις, και σε ένα σοβαρό ποσοστό επιχειρήσεων σχεδιάζονται επενδύσεις για το επόμενο διάστημα.

2. Τα χαρακτηριστικά της Έρευνας

Η Έρευνα διενεργήθηκε με ερωτηματολόγιο, πολλαπλών ερωτήσεων-απαντήσεων, την περίοδο από 1 Δεκεμβρίου 2010 έως 20 Δεκεμβρίου 2010 σε ένα δείγμα 112 επιχειρήσεων, με τις εξής ταξινομήσεις:

ΑΝΑ ΝΟΜΟ	Αριθ	ΑΓΑΘΑ (1)	Αριθ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Αριθ	Συνολο απασχόλησης
ΒΟΙΩΤΙΑ	16	ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΑ	27	ΜΙΚΡΕΣ (1-20)	56	540
ΕΥΒΟΙΑ	8	ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ	46	ΜΕΣΑΙΕΣ (21-50)	25	864
ΚΑΡΔΙΤΣΑ	14	ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ	39	ΜΕΓΑΛΕΣ (51-)	31	7.381
ΜΑΓΝΗΣΙΑ	42					
ΤΡΙΚΑΛΑ	16					
ΦΘΙΩΤΙΔΑ/ ΦΩΚΙΔΑ	16					
ΣΥΝΟΛΟ	112		112		112	8.785

(1) ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΑ ΑΓΑΘΑ: 26 Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, 27 Παραγωγή βασικών μετάλλων, 28 Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού, 29 Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ., 34 Κατασκευή αυτοκίνητων οχημάτων κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων, 45 Κατασκευές

ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ ΑΓΑΘΑ: 13 Εξόρυξη μεταλλοϋχων μεταλλευμάτων, 14 Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες, 17 Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, 20 Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής, 21 Παραγωγή χαρτοπολυτού, χαρπιού και προϊόντων από χαρτί, 36 Κατασκευή επίπλων λοιπές βιομηχανίες

μ.α.κ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ: 15 Βιομηχανία τροφίμων και ποτών, 22 Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων εγγραφής ήχου και εικόνας και μέσων πληροφορικής, 23 Παραγωγή οπτάνθρακα (κωκ), προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων, 24 Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων, 25 Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες

Η Έρευνα επιδιώκει να καταγράψει τα εξής στοιχεία:

(α). Τα αποτελέσματα που πετυχαίνουν οι επιχειρήσεις στο β' εξάμηνο του τρέχοντος έτους σε σχέση με εκείνο του α' εξαμήνου.

(β). Τα πεδία της επιχειρηματικής δραστηριότητας στα οποία εντοπίζονται τα μεγαλύτερα προβλήματα στο β' εξάμηνο του 2010.

(γ). Πώς εξελίσσονται οι παραγγελίες, η παραγωγή και ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων του δείγματος, κατά το δεύτερο μισό του 2010

(δ). Οι επιπτώσεις που έχει η κρίση στις εργασιακές σχέσεις και οι μεταβολές που έχουν επέλθει σ' αυτές.

(ε). Προτάσεις, που οι επιχειρήσεις προκρίνουν, ώστε να δημιουργηθούν «ρωγμές» στα αδιέξοδα που αντιμετωπίζουν.

(στ). Επενδυτικές πρωτοβουλίες που προτίθενται να αναλάβουν οι επιχειρήσεις κατά το επόμενο διάστημα

(ζ). Τέλος, καταγράφεται το ψυχολογικό κλίμα, που επικρατεί στην αγορά, και έχει σχέση με το πώς εκτιμούν οι επιχειρήσεις για τις επιδόσεις σε ολόκληρο το 2010, την αποτελεσματικότητα των κυβερνητικών μέτρων για την αντιμετώπιση της κρίσης, αλλά και τον χρόνο εξόδου της ελληνικής οικονομίας από την κρίση.

Η παρουσίαση και η ανάλυση της Έρευνας που ακολουθεί διαρθρώνεται από τις εξής τρεις (3) ενότητες:

1. Ανάλυση ανά κατηγορία παραγόμενων αγαθών
2. Ανάλυση ανά μέγεθος με βάση την απασχόληση
3. Ανάλυση σε επίπεδο Νομών

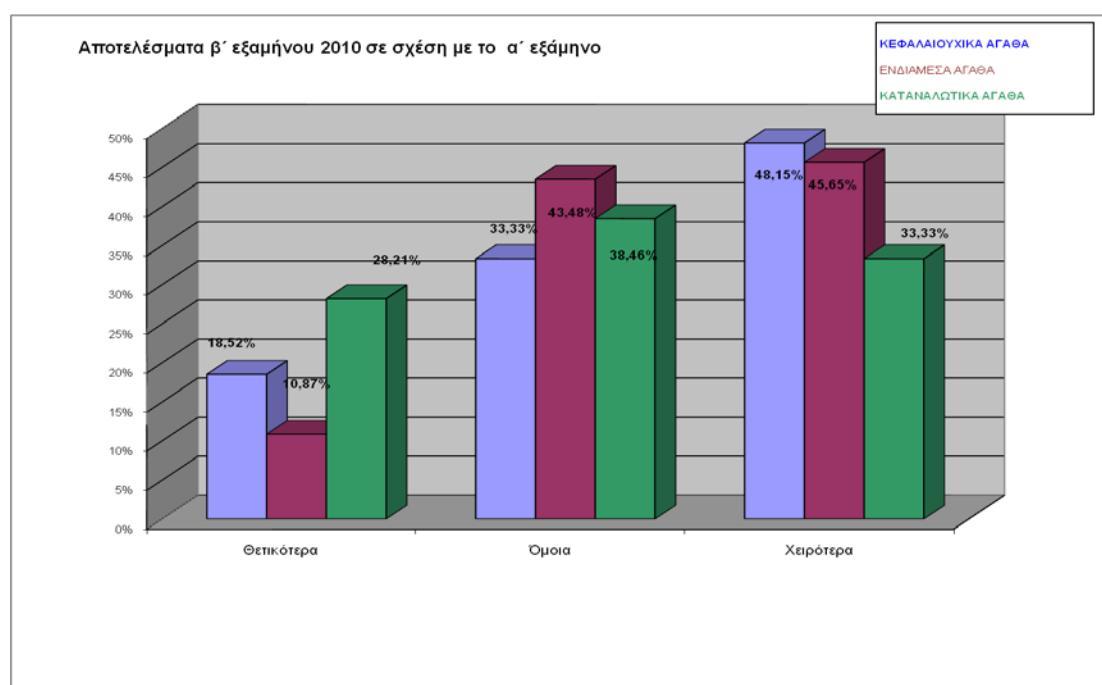
3. Ανάλυση σε επίπεδο Κλάδων

Στην τρέχουσα ενότητα παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων του δείγματος, ταξινομημένες σε τρεις ευρείες ομάδες προϊόντων. Τα Κεφαλαιουχικά, τα Ενδιάμεσα και τα Καταναλωτικά.

3.1. Τα αποτελέσματα του β' εξαμήνου σε σχέση με το α' εξάμηνο 2010

Στο Διάγραμμα 1 οι επιχειρήσεις του δείγματος όλων των κλάδων αποτιμούν τα αποτελέσματα του β' εξαμήνου του 2010, έναντι των αποτελεσμάτων του προηγούμενου εξαμήνου.

Διάγραμμα 1.

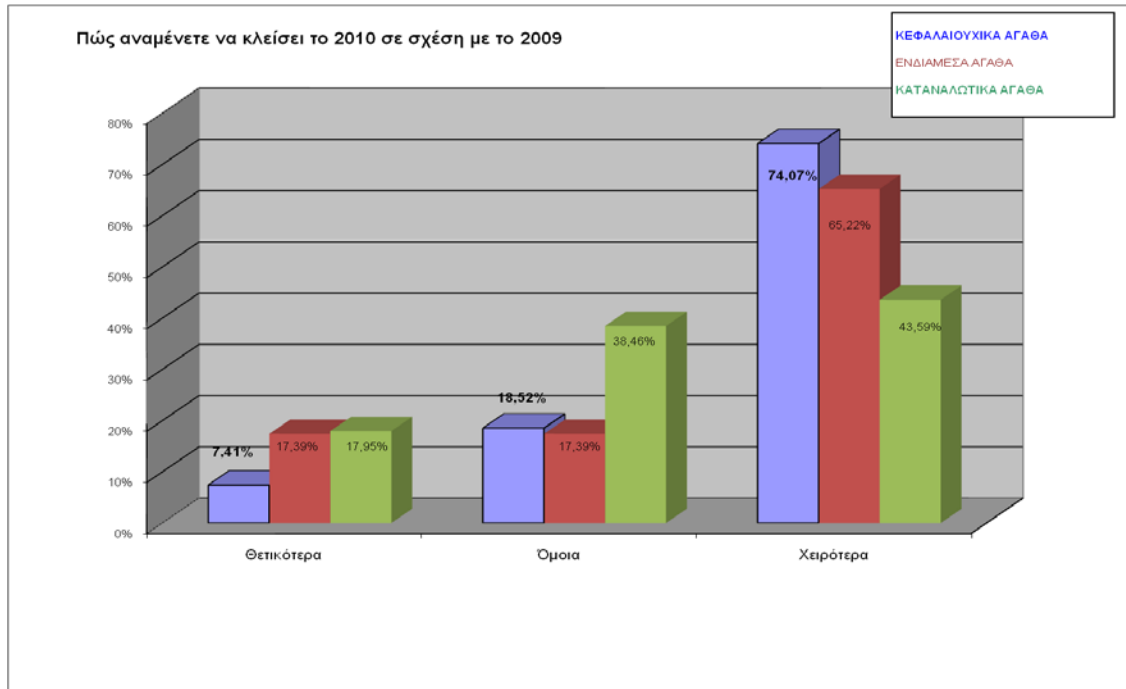

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Διαγράμματος, ο μεγαλύτερος όγκος των μονάδων, συνολικά, δηλώνει ότι είχε χειρότερα αποτελέσματα, σε σχέση με το α' εξάμηνο, με επικεφαλής στις αρνητικές επιδόσεις τα κεφαλαιουχικά αγαθά, και ακολούθως τα ενδιάμεσα. Όμως, ακόμη και οι επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι είχαν όμοια αποτελέσματα, δεν σημαίνει ότι κινούνται σε θετικό «έδαφος», δεδομένου ότι σε προηγούμενες έρευνες, συμμετείχαν στην απάντηση «χειρότερα». Καταγράφεται, βεβαίως, και ένα μικρό τμήμα, που δηλώνει θετικότερα αποτελέσματα, με επικεφαλής τα καταναλωτικά αγαθά, το οποίο, όμως, είναι πολύ μικρό για να κινήσει έναν μηχανισμό αισιοδοξίας.

3.2. Εκτιμήσεις για το 2010 έναντι του 2009

Στο Διάγραμμα 2, οι επιχειρήσεις υπολογίζουν τις επιδόσεις τους του 2010 έναντι αυτών που είχαν πετύχει το 2009.

Διάγραμμα 2

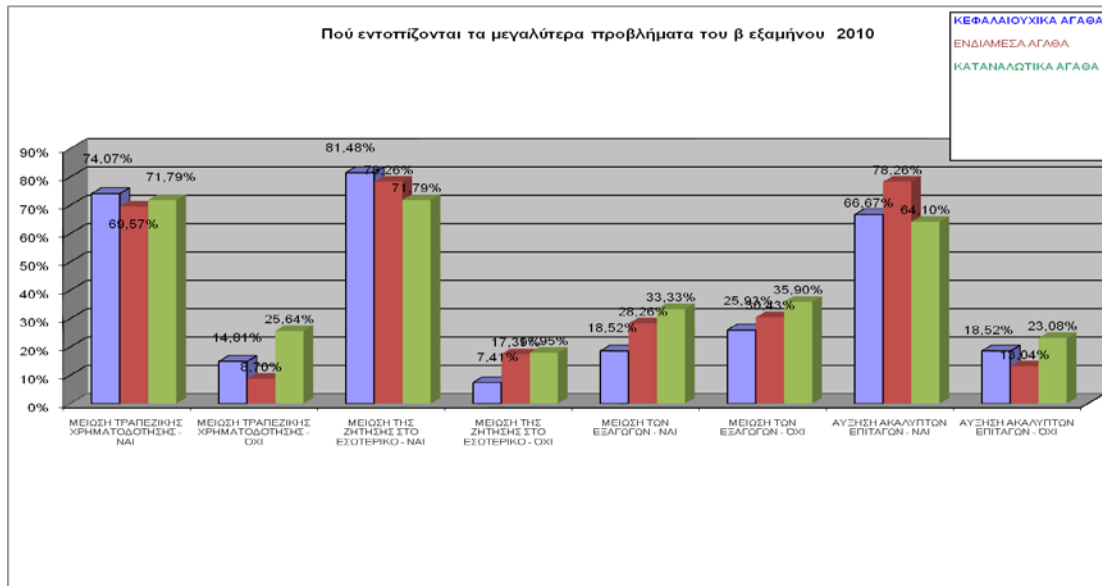
Η αποτίμηση είναι σαφής και η εικόνα καταλυτική. Μόνον ένα μικρό ποσοστό των κλάδων εκτιμά ότι οι επιδόσεις του '10 είναι σε καλύτερο επίπεδο έναντι εκείνων του '09. Αντίθετα, η συντριπτική πλειοψηφία των μονάδων αποτιμά ότι οι επιδόσεις της τρέχουσας χρονιά υπήρξαν χειρότερες έναντι της προηγούμενης.

3.3. Πεδία στα οποία καταγράφονται προβλήματα στο β' εξάμηνο 2010

Στο Διάγραμμα 3 αποτυπώνονται τα σημαντικότερα προβλήματα που εμφανίζεται να απασχολούν έντονα τους κλάδους των επιχειρήσεων του δείγματος.

Μία ιδιαίτερα σοβαρή παρατήρηση σε σχέση με τις προηγούμενες εξαμηνιαίες έρευνες είναι ότι ενώ δεν αλλάζει η διαβάθμιση της έντασης των προβλημάτων μεταξύ των κλάδων αυξάνεται σημαντικά η ένταση του προβλήματος.

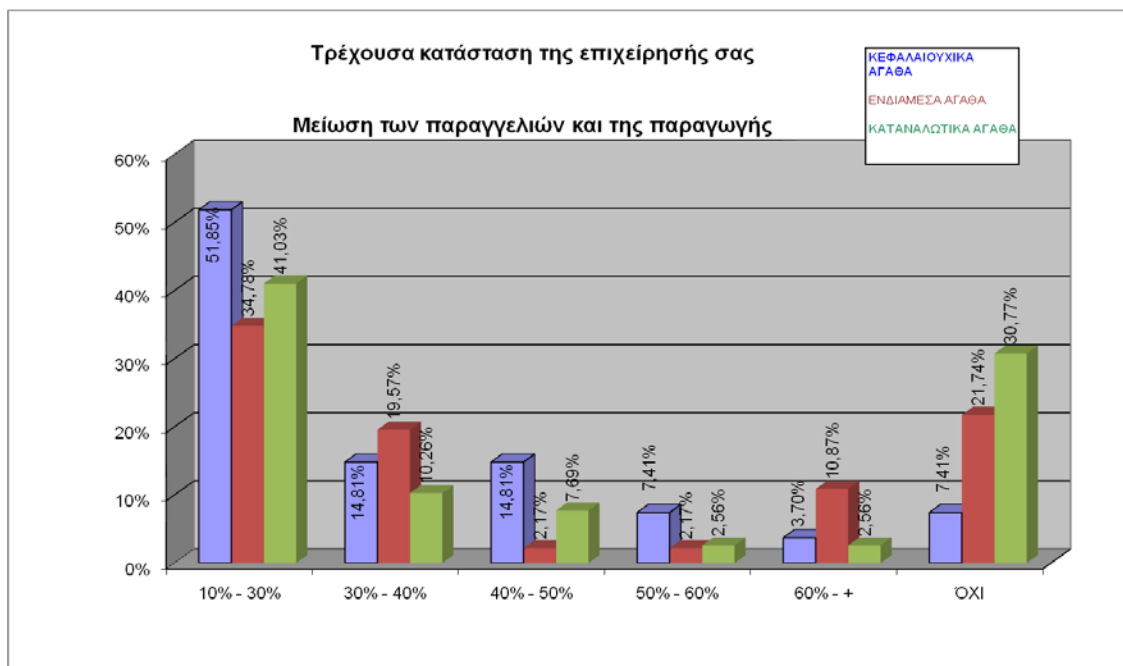
Διάγραμμα 3

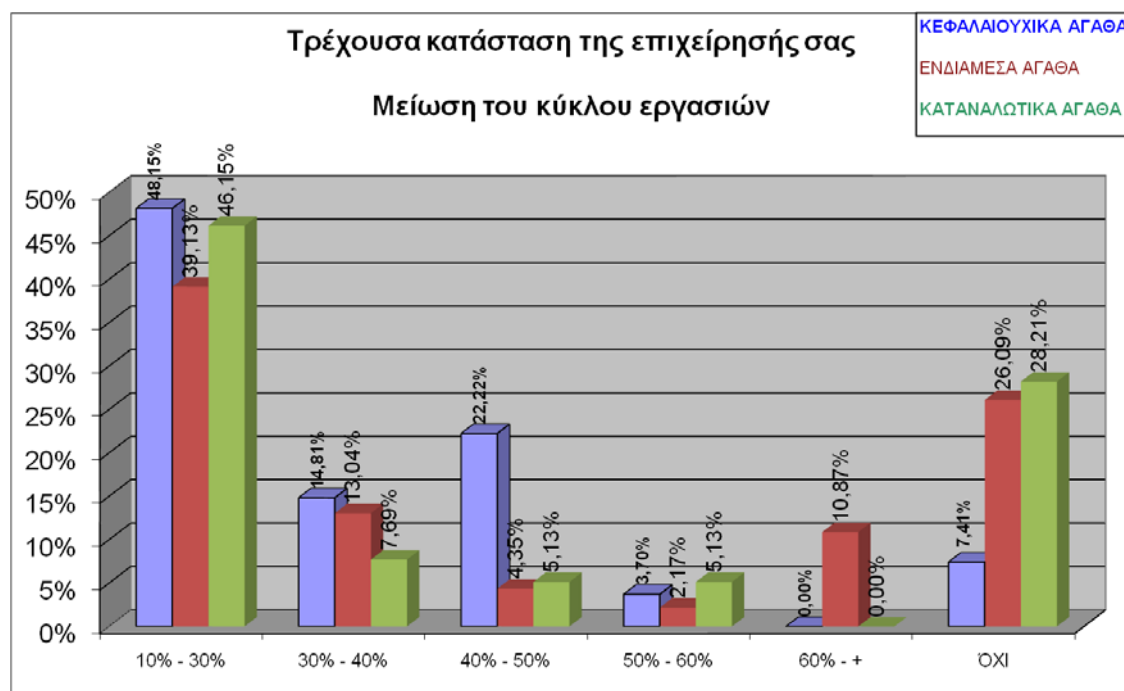
Ειδικότερα, σε όλα τα καταγεγραμμένα ως μεγάλα προβλήματα, οι τιμές σε σχέση με προηγούμενες έρευνες έχουν αυξηθεί σημαντικά, γεγονός που υπογραμμίζει ότι η κατάσταση δυσκολεύει περαιτέρω. Για παράδειγμα, ενώ η ελλειμματική χρηματοδότηση αποτελούσε πρόβλημα όλων των κλάδων, η πίεση που έχει αρχίσει να διαμορφώνεται αποτυπώνεται στα υψηλά ποσοστά αναγνώρισης της κατάστασης ως σημαντικού προβλήματος.

3.4. Περιορισμός δραστηριοτήτων

Διάγραμμα 4

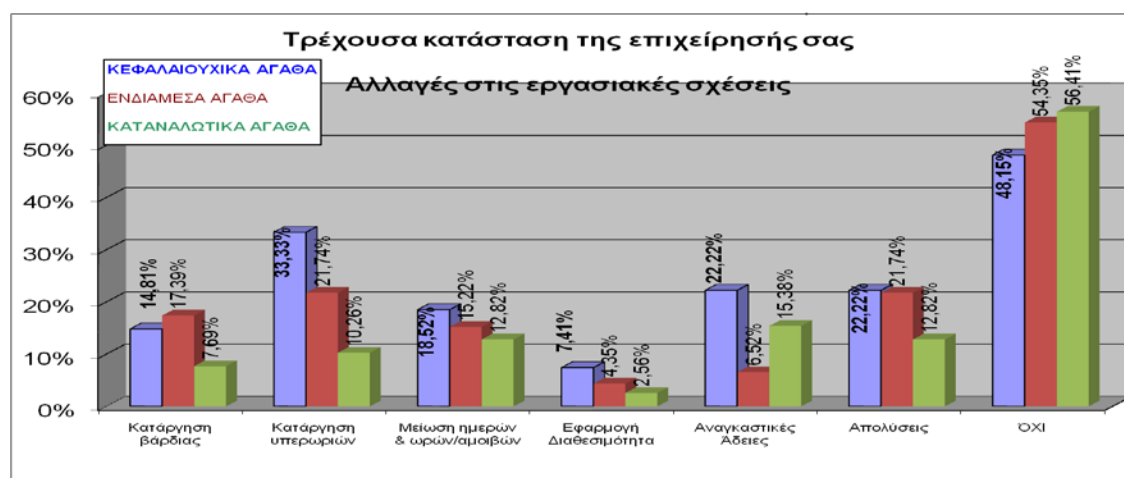
Διάγραμμα 5

Στα Διαγράμματα 4 και 5 αποτυπώνονται οι επιπτώσεις που υφίστανται οι επιχειρήσεις τόσο στις παραγγελίες και την παραγωγή τους όσο και στον κύκλο εργασιών. Η βασική παρατήρηση είναι ότι αυξάνεται σημαντικά ο πληθυσμός των επιχειρήσεων που δηλώνουν απώλειες έως και 30% και μειώνεται δραματικά πλέον εκείνος που δηλώνει καμία μείωση. Επιπλέον, στις κατηγορίες απωλειών πάνω από 30% αρχίζει και δημιουργείται εμφανής ομαδοποίηση.

3.5. Αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις

Διάγραμμα 6

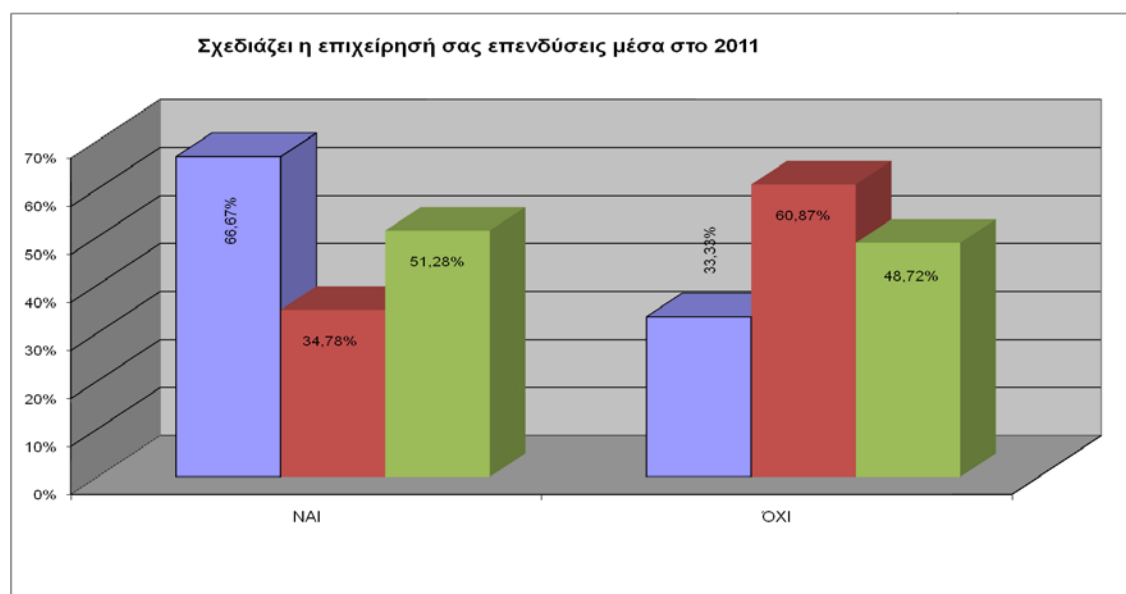

Στο Διάγραμμα 6, η βασική παρατήρηση είναι ότι ο βασικός κορμός των επιχειρήσεων δηλώνει ότι δεν έχει προχωρήσει σε αλλαγές στις εργασιακές του σχέσεις. Οι υπόλοιπες μονάδες δηλώνουν πως έχουν προβεί σε αλλαγές, ώστε να περιορίσουν το μη ελαστικό κόστος εργασίας. Σημειώνεται ως ενδιαφέρουσα πτυχή η προσχώρηση αρκετών μονάδων σε λύσεις μείωσης του χρόνου εργασίας και της αμοιβής. Επίσης, αρχίζει να γίνεται εμφανής στις επιχειρήσεις όλων των κλάδων η επιλογή της οριστικής ρήξης των εργασιακών σχέσεων, γεγονός, που σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις όλο το προηγούμενο διάστημα δοκίμασαν άλλες μορφές περιορισμού του κόστους εργασίας αναμένοντας διεξόδους, οι οποίες, όμως στην συνέχεια δεν ήλθαν.

3.6. Επενδυτικές πρωτοβουλίες το 2011

Στο Διάγραμμα 7 οι επιχειρήσεις προβάλλουν τον προγραμματισμό των επενδύσεών τους μέσα στο επόμενο έτος.

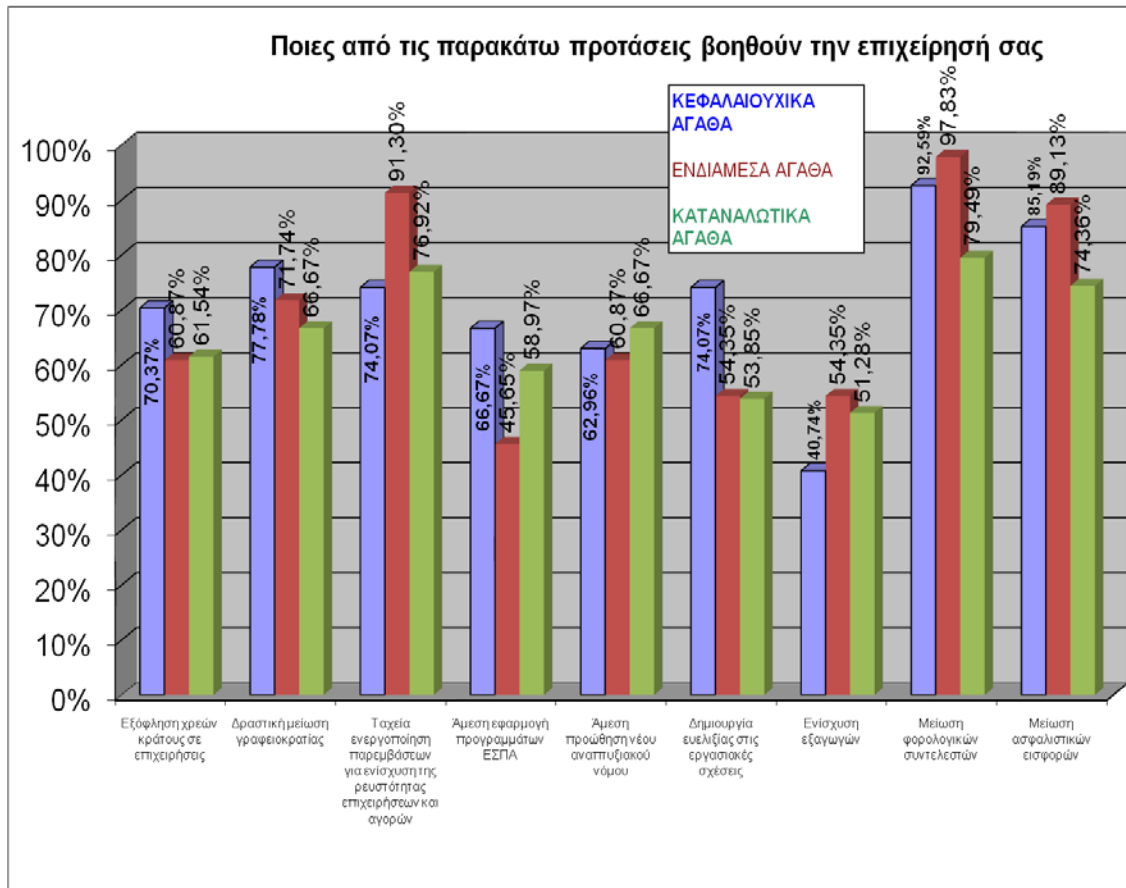
Διάγραμμα 7

Υπό τις συνθήκες της οικονομικής κρίσης, της αβεβαιότητας των αγορών και του αρνητικού επιχειρηματικού κλίματος θα θεωρούνταν φυσιολογική μία στάση αναμονής εκ μέρους των επιχειρήσεων, σε ό,τι αφορά στα επενδυτικά τους σχέδια. Όμως, από τα στοιχεία της εικόνας προκύπτει – και αυτό είναι εξαιρετικά ενθαρρυντικό – ότι μία στις δύο επιχειρήσεις σχεδιάζει επενδύσεις για το 2011. Αξιοσημείωτο, επίσης, είναι ότι παρά το γεγονός ότι ο κλάδος των κεφαλαιουχικών έχει πληγεί ιδιαίτερα, εν τούτοις οι επιχειρήσεις του –δύο στις τρεις- προγραμματίζουν νέες επενδύσεις.

3.7 Προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων

Διάγραμμα 8

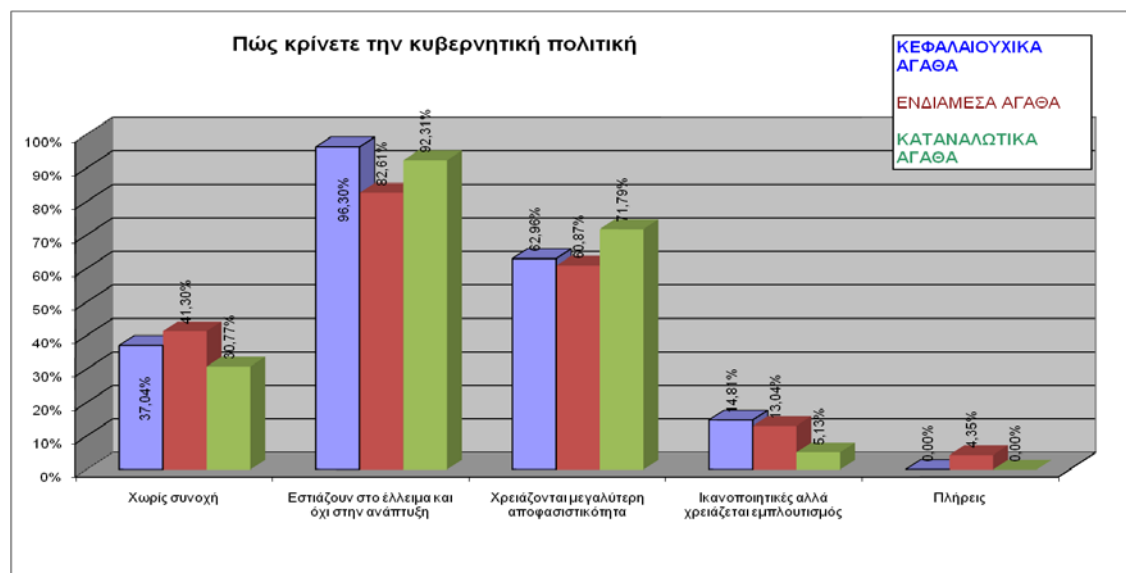
Όπως προκύπτει από το Διάγραμμα 8, στις πρώτες προτεραιότητές τους, οι επιχειρήσεις έχουν την μείωση της φορολογίας και του μη μισθολογικού κόστους, πεδία που πλέον προκαλούν σοβαρά προβλήματα στην βιωσιμότητα των μονάδων. Η αποκατάσταση της ρευστότητας στις αγορές, η εξόφληση των υποχρεώσεων του κράτους προς τις επιχειρήσεις καθώς και η μείωση της γραφειοκρατίας, βρίσκονται επίσης στις προτάσεις τους.

Σε γενικές γραμμές, οι επιχειρήσεις πιεζόμενες πλέον και από τις αγορές (επικίνδυνες συναλλαγές, περιορισμός της ζήτησης) αλλά και από το κράτος (περαίωση, οι υψηλότερες στην Ευρώπη ασφαλιστικές εισφορές, αναξιόπιστο κράτος κλπ) αναζητούν σανίδα σωτηρίας στα προβλήματά τους, τα οποία ξεκινούν από δυσπραγία στις συναλλαγές και εκτείνονται σε ολόκληρη την επιχειρησιακή λειτουργία.

3.8. Αξιολόγηση των κυβερνητικών πολιτικών

Στο Διάγραμμα 9 οι επιχειρήσεις του δείγματος αξιολογούν τα κυβερνητικά μέτρα και τις πολιτικές για την ανάκαμψη της οικονομίας.

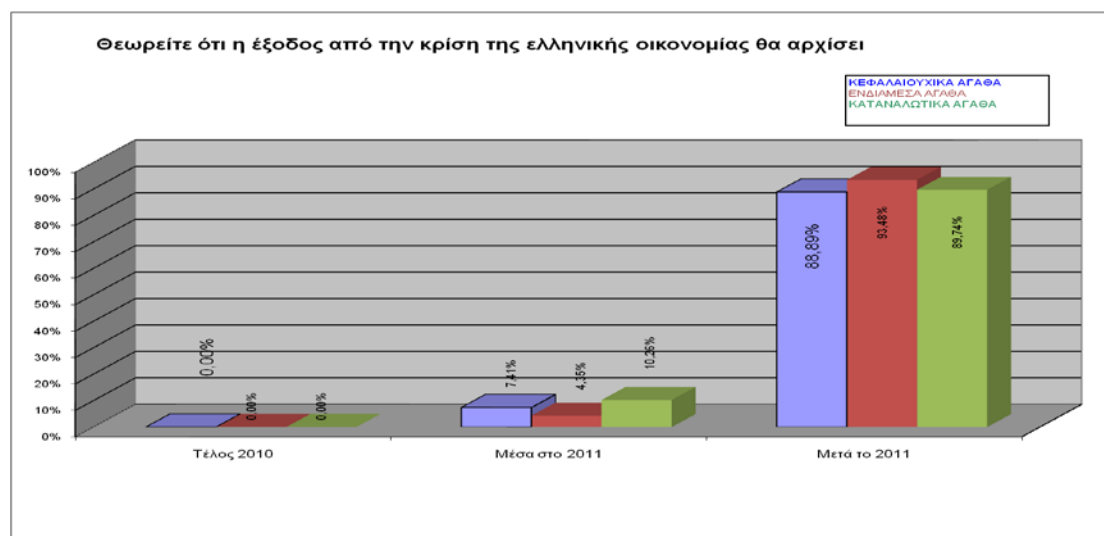
Διάγραμμα 9

Από την εικόνα, που δίνουν τα στοιχεία του Διαγράμματος, είναι προφανές ότι η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων του δείγματος εκτιμά ότι τα μέτρα είναι εστιασμένα στην δημοσιονομική προσαρμογή αλλά για να αποδώσουν απαιτείται μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και συνοχή. Αντίθετα, θεωρούν ότι οι εφαρμοζόμενες πολιτικές πάσχουν ως προς το μίγμα του αναπτυξιακού σκέλους.

3.9. Η προοπτική εξόδου από την κρίση

Διάγραμμα 10

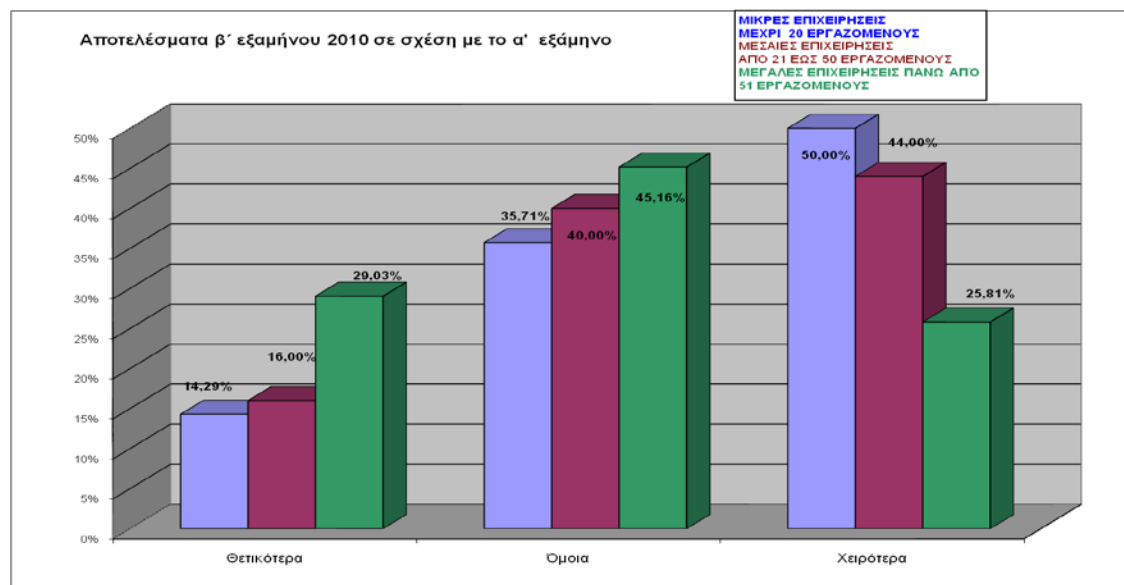
Τέλος, στο Διάγραμμα 10, το σύνολο σχεδόν των επιχειρήσεων εκτιμά ότι η ανάκαμψη της οικονομίας θα πρέπει να αναμένεται μετά το 2011. Αξίζει, βέβαια, να σημειωθεί ότι στην έρευνα του α' εξαμήνου ένα μικρό αλλά ευδιάκριτο ποσοστό δήλωσε εκτιμήσεις ανάκαμψης της οικονομίας μέσα στο 2011.

4. Ανάλυση σε επίπεδο επιχειρηματικού μεγέθους

Στην ενότητα που ακολουθεί αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας, βασισμένα στις ίδιες ερωτήσεις αλλά ταξινομημένα με βάση την απασχόληση των επιχειρήσεων του δείγματος.

4.1. Τα αποτελέσματα του β' εξαμήνου σε σχέση με το α' εξάμηνο 2010

Διάγραμμα 11

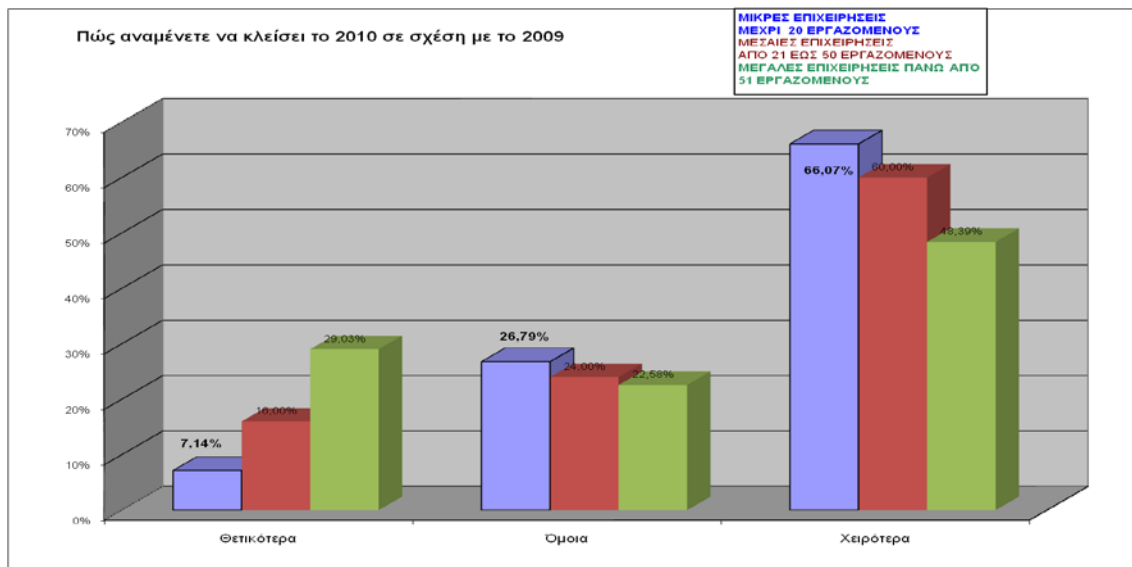
Στο Διάγραμμα 11 οι επιχειρήσεις εκτιμούν τα αποτελέσματα του β' εξαμήνου του 2010 έναντι εκείνων του α' εξαμήνου. Όπως προκύπτει, μία στις τρεις μεγάλες επιχειρήσεις κατάφεραν να πετύχουν θετικότερα αποτελέσματα. Αντίθετα, οι μικρές δείχνουν να είναι εξαιρετικά ευάλωτες, αφού οι μισές του δείγματος έχουν χειρότερα αποτελέσματα. Οι μεσαίες επιχειρήσεις φαίνεται πως βρίσκονται σε ένα μεταβατικό επίπεδο αποτελεσμάτων, που μοιάζει να μετακινείται ταχύτερα προς το αρνητικό πεδίο.

4.2. Εκτιμήσεις για το 2010 έναντι του 2009

Στο Διάγραμμα 12 εκτιμούν τα αποτελέσματα που θα πετύχουν το 2010 σε σχέση με τα αντίστοιχα του 2009.

Όπως φαίνεται, με εξαίρεση τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες δείχνουν να διαθέτουν μεγαλύτερες αντοχές στην κρίση, τα άλλα δύο μεγέθη δηλώνουν χειρότερα αποτελέσματα, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους.

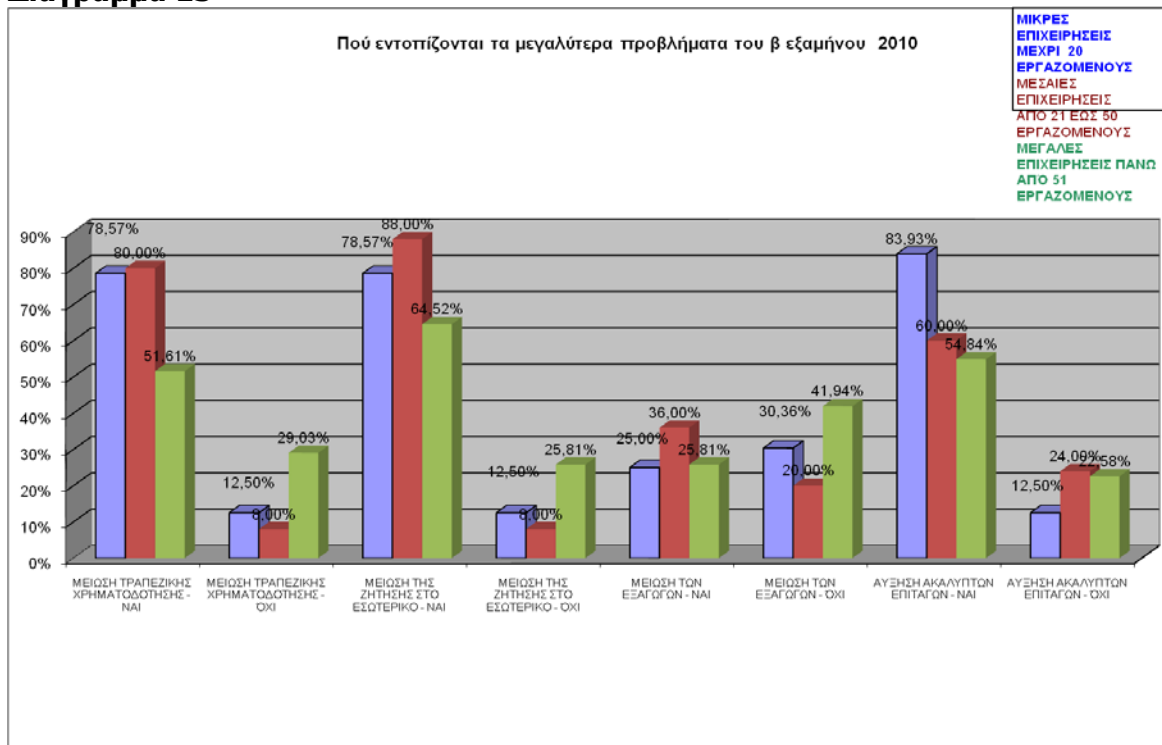
Διάγραμμα 12

4.3. Πεδία στα οποία καταγράφονται προβλήματα στο β' εξάμηνο 2010

Στο Διάγραμμα 13 προσδιορίζονται οι περιοχές με τα μεγαλύτερα προβλήματα για τις επιχειρήσεις.

Διάγραμμα 13

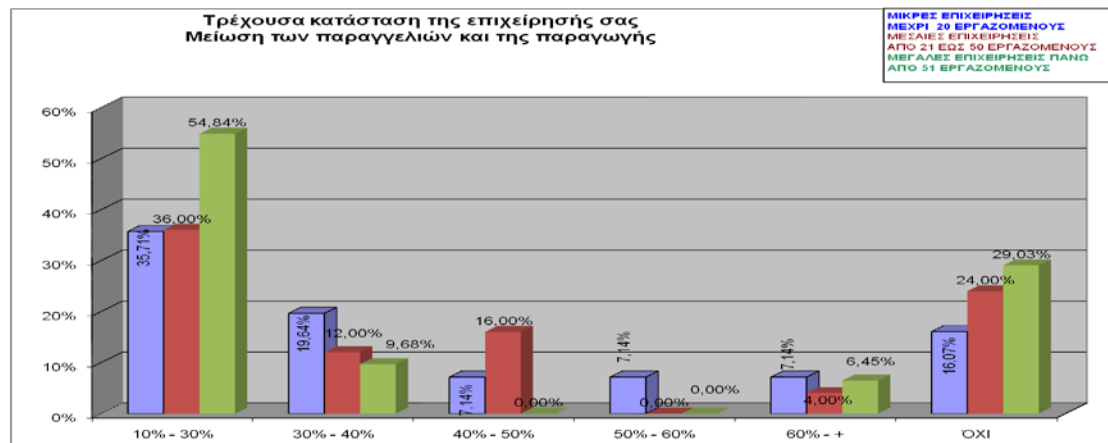
Προφανώς η μείωση της ζήτησης αποτελεί το σημαντικότερο πρόβλημα για όλα τα μεγέθη επιχειρήσεων. Όμως, τόσο ως προς αυτό το πρόβλημα όσο και σε ό,τι αφορά στα υπόλοιπα

προβλήματα η έντασή τους διαμορφώνεται αντιστρόφως ανάλογα προς την επιχειρηματική κλίμακα.

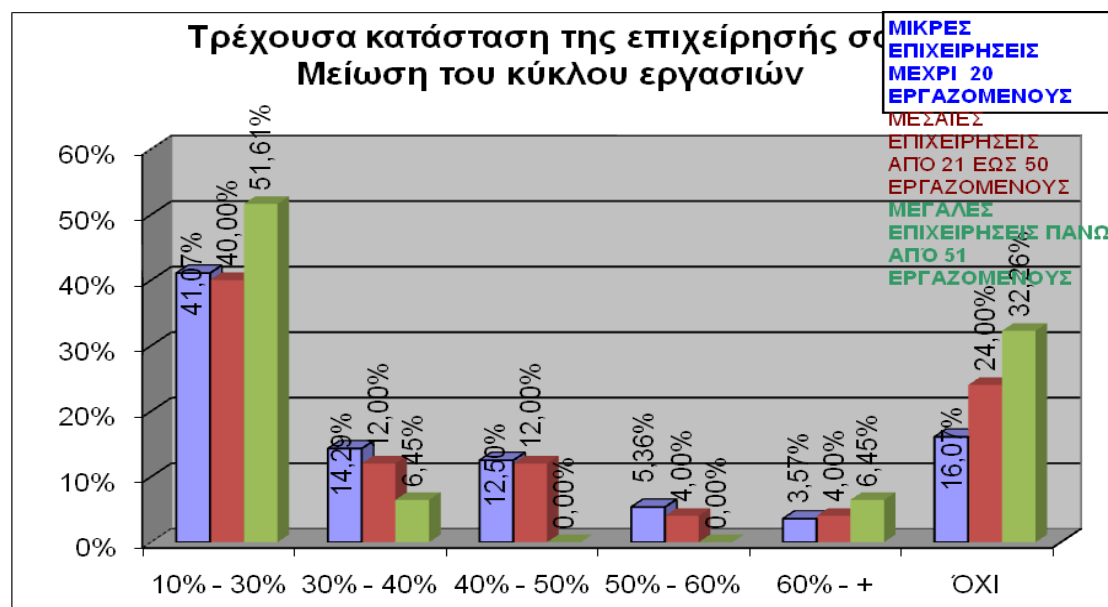
4.4. Περιορισμός δραστηριοτήτων

Στα Διαγράμματα 14 και 15 καταγράφονται οι απώλειες που έχουν υποστεί οι επιχειρήσεις εξ αιτίας της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης.

Διάγραμμα 14

Διάγραμμα 15

Όπως προκύπτει, ένα μεγάλο μέρος όλων των επιχειρηματικών μεγεθών έχει υποστεί απώλειες τόσο σε επίπεδο παραγωγής και παραγγελιών όσο και σε επίπεδο πωλήσεων. Οι μεγαλύτερες, ωστόσο, απώλειες καταγράφονται στα μικρά και μεσαία επιχειρηματικά μεγέθη

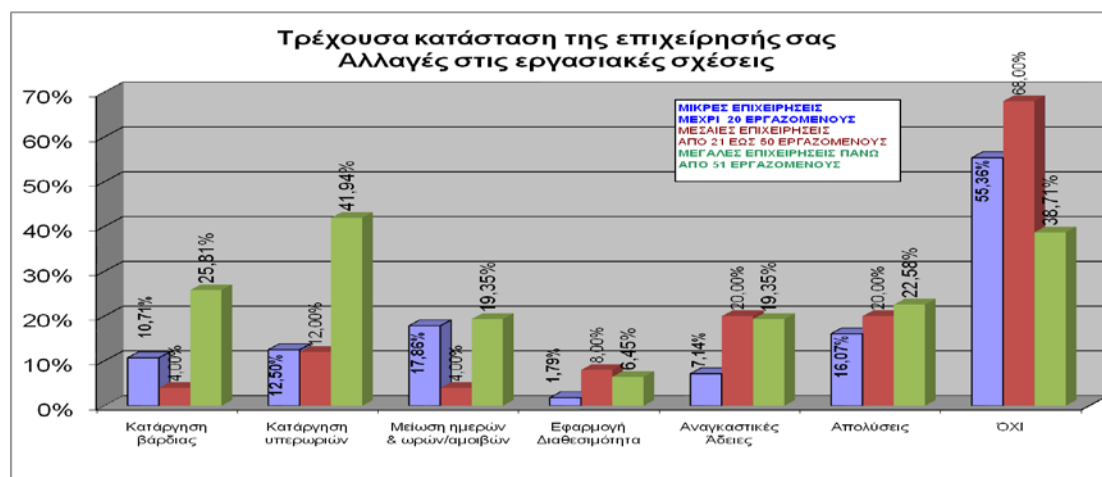
και όχι στα μεγάλα, τα οποία σε ένα υψηλό σχετικά ποσοστό –μία στις τρεις επιχειρήσεις – δηλώνουν καμία απώλεια.

4.5. Αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις

Στο Διάγραμμα 16 αποτυπώνονται οι διάφορες αλλαγές που έχουν επέλθει στις εργασιακές σχέσεις των επιχειρήσεων.

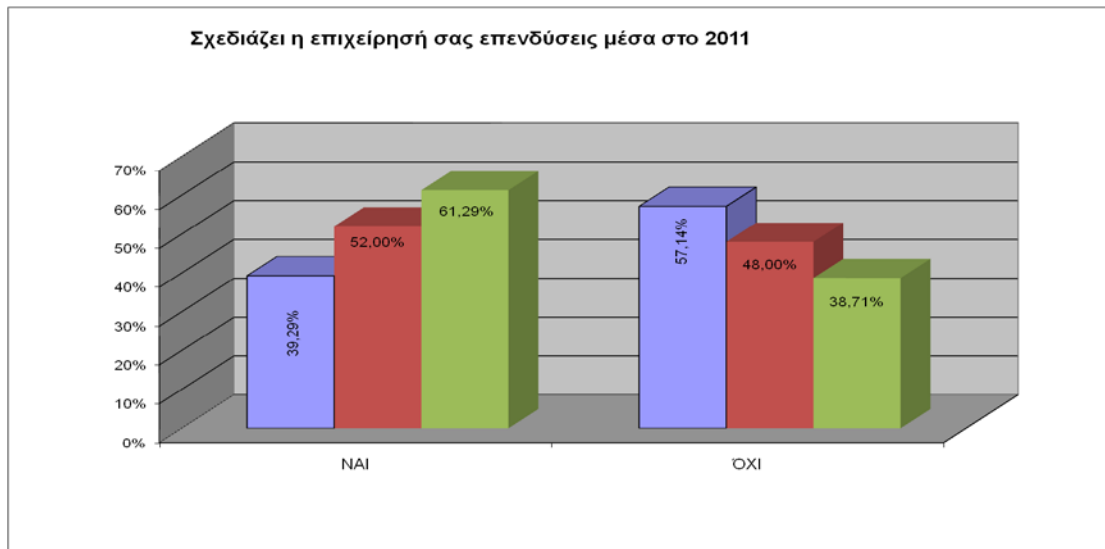
Εκείνο, που κατ' αρχήν είναι σαφές προκύπτει από τον τρόπο που οι μεγάλες επιχειρήσεις, σε αντίθεση με όλες τις υπόλοιπες αξιοποιούν κάθε δυνατότητα μείωσης του κόστους εργασίας. Επίσης, φαίνεται ότι μόνον ένα μικρό ποσοστό στα μεγέθη αυτά δεν έχει μεταβάλει το περιεχόμενο των εργασιακών σχέσεων. Στον αντίποδα και για ανεξήγητους λόγους βρίσκονται οι μεσαίες μονάδες, οι οποίες κινούνται πάρα πολύ αργά.

Διάγραμμα 16

4.6. Επενδυτικές πρωτοβουλίες το 2011

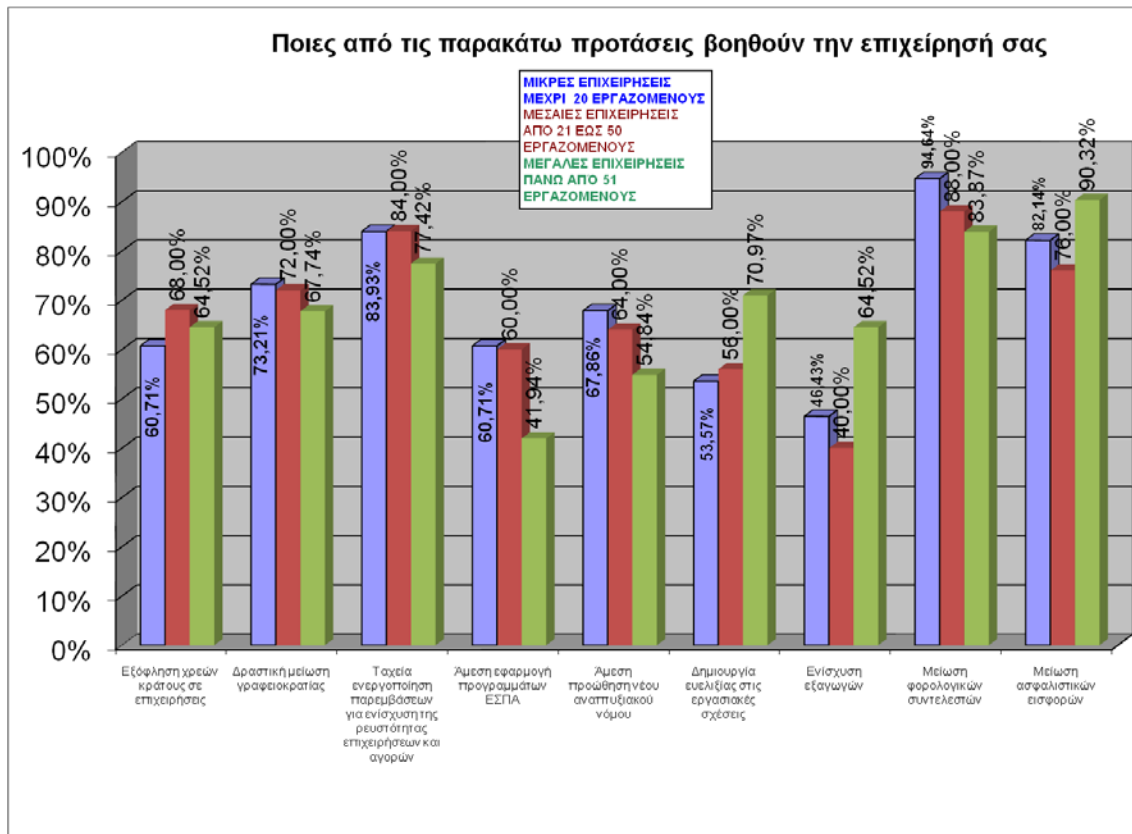
Διάγραμμα 17

Στο Διάγραμμα 17 αποτυπώνεται ο επενδυτικός προγραμματισμός των επιχειρήσεων του δείγματος για την επόμενη χρονιά. Όπως φαίνεται, οι μεγάλες μονάδες, έχοντας διατηρήσει ένα μέρος των δυνάμεών τους, σχεδιάζουν επενδυτικές πρωτοβουλίες σε αρκετά υψηλό ποσοστό. Ακολουθώντας, μία στις δύο μεσαίες δηλώνει ανάλογα σχέδια. Αντίθετα, οι μικρές επιχειρήσεις, που όπως προκύπτει και από τα στοιχεία της έρευνας, δέχονται την μεγαλύτερη πίεση από την κρίση, σχεδιάζουν μεν ανάλογες πρωτοβουλίες, αρκετά όμως περιορισμένες σε σχέση με τα άλλα επιχειρηματικά μεγέθη.

4.7. Προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων

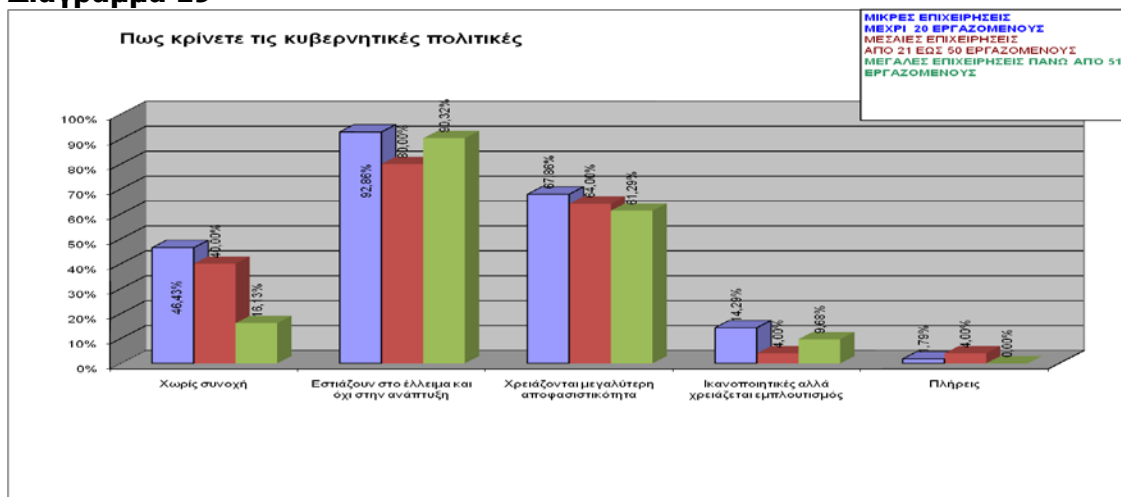
Διάγραμμα 18

Από τα στοιχεία του Διαγράμματος 18 φαίνεται ότι όλα τα επιχειρηματικά μεγέθη, με μικρές διαφοροποιήσεις ανά κατηγορία πρότασης συμπίπτουν στις απόψεις τους.

4.8. Αξιολόγηση των κυβερνητικών πολιτικών

Διάγραμμα 19

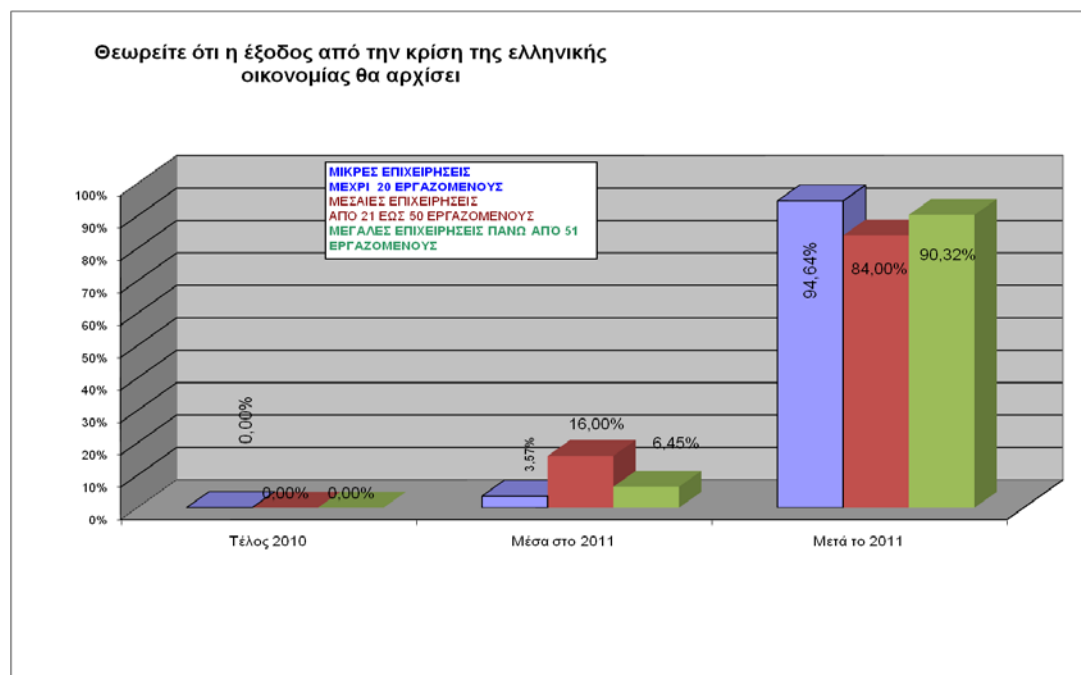

Στο Διάγραμμα 19 γίνεται σαφές, πως όλα τα επιχειρηματικά μεγέθη εκτιμούν ότι οι ασκούμενες πολιτικές δίνουν μεγάλη έμφαση στην δημοσιονομική προσαρμογή και λιγότερα

στην αναπτυξιακή διαδικασία, ότι χρειάζεται μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και ότι λείπει η αναγκαία συνοχή.

4.9. Η προοπτική εξόδου από την κρίση

Διάγραμμα 20

Τέλος, όλα τα επιχειρηματικά μεγέθη εκτιμούν ότι η ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας θα αρχίσει μετά το 2011.

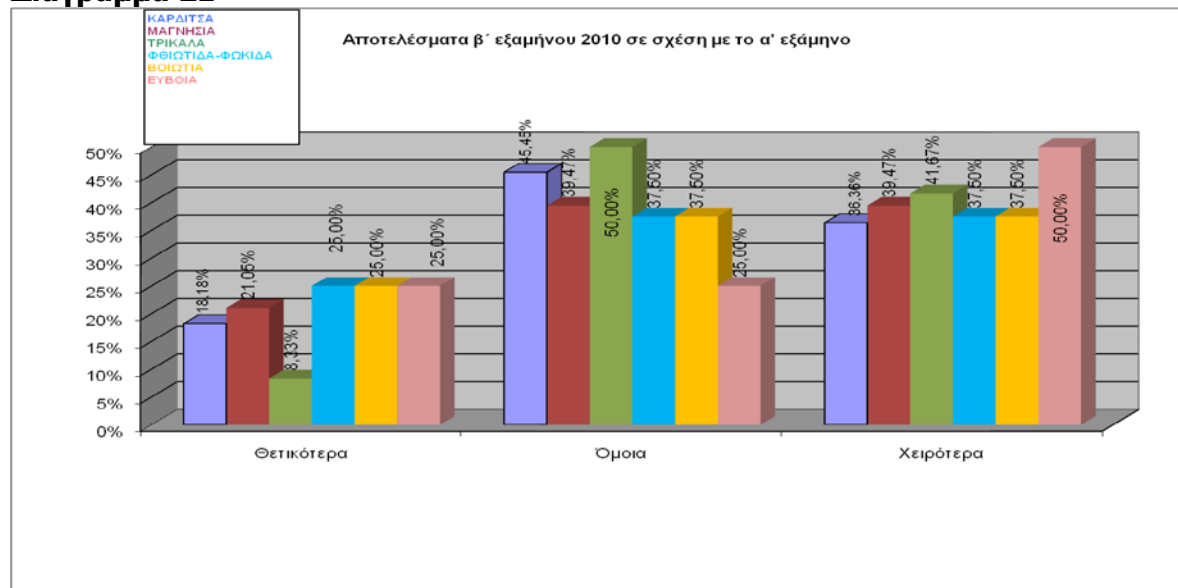
5. Ανάλυση σε επίπεδο Νομών

Τέλος, στην παρούσα ενότητα αναλύονται τα στοιχεία της έρευνας με βάση την γεωγραφική κατανομή των επιχειρήσεων του δείγματος στους Νομούς της γεωγραφικής περιφέρειας της Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος.

5.1. Τα αποτελέσματα του β' εξαμήνου σε σχέση με το α' εξάμηνο 2010

Στο Διάγραμμα 20 φαίνεται ότι οι επιχειρήσεις των Νομών της Στερεάς Ελλάδος έχουν θετικότερα αποτελέσματα από τους άλλους θεσσαλικούς, και με εξαίρεση την Εύβοια, έχουν

Διάγραμμα 21

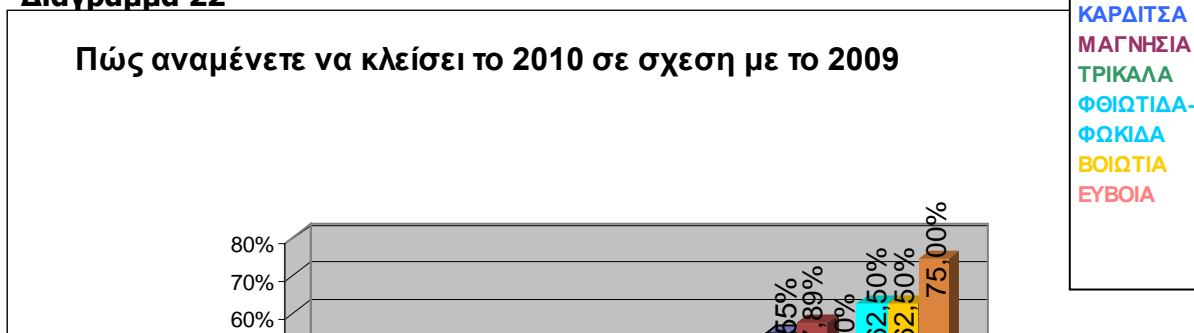

λιγότερες αναλογικά χειρότερες επιδόσεις στο β' εξάμηνο του 2010 σε σχέση με το α' εξάμηνο.

5.2. Εκτιμήσεις για το 2010 έναντι του 2009

Όπως προκύπτει από το Διάγραμμα 22 ο μεγαλύτερος πληθυσμός των επιχειρήσεων του δείγματος εκτιμά ότι το 2010 θα κλείσει με χειρότερες επιδόσεις έναντι εκείνων του 2009, με προεξάρχουσες τις μονάδες της Εύβοιας.

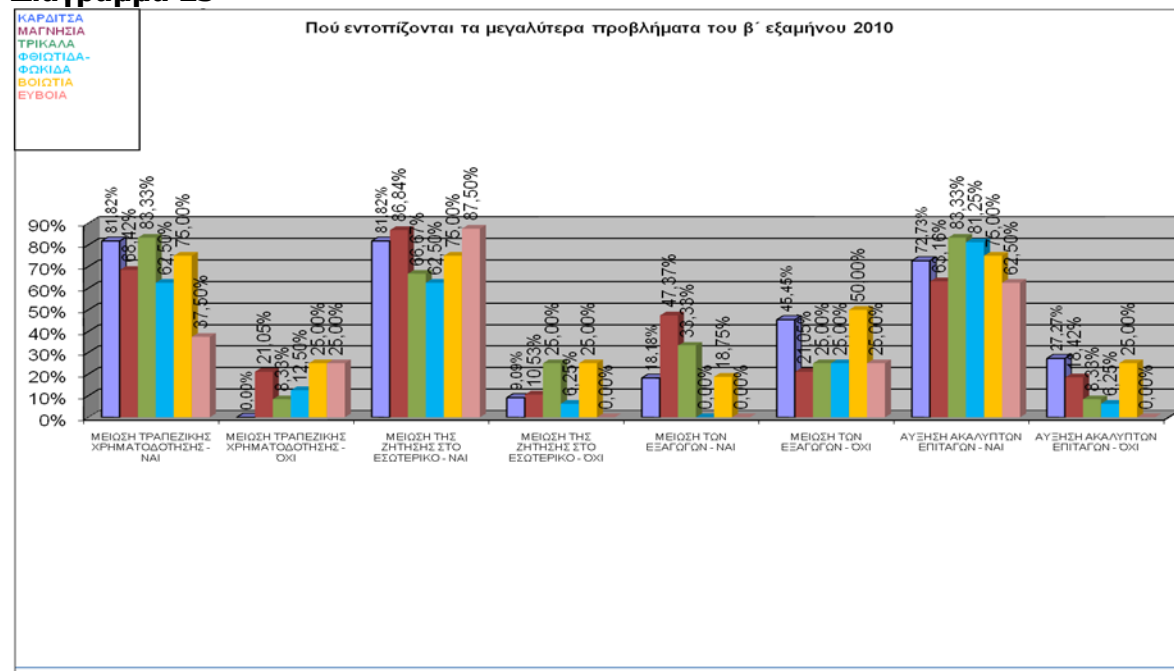
Διάγραμμα 22

5.3. Πεδία στα οποία καταγράφονται προβλήματα στο β' εξάμηνο 2010

Στα επιμέρους προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις, και περιγράφονται στο Διάγραμμα 23, φαίνεται ότι με δεδομένη την σχετική ένταση οι επιχειρήσεις των Τρικάλων πιέζονται από την μείωση της τραπεζικής χρηματοδότησης, της Εύβοιας περισσότερο από τις

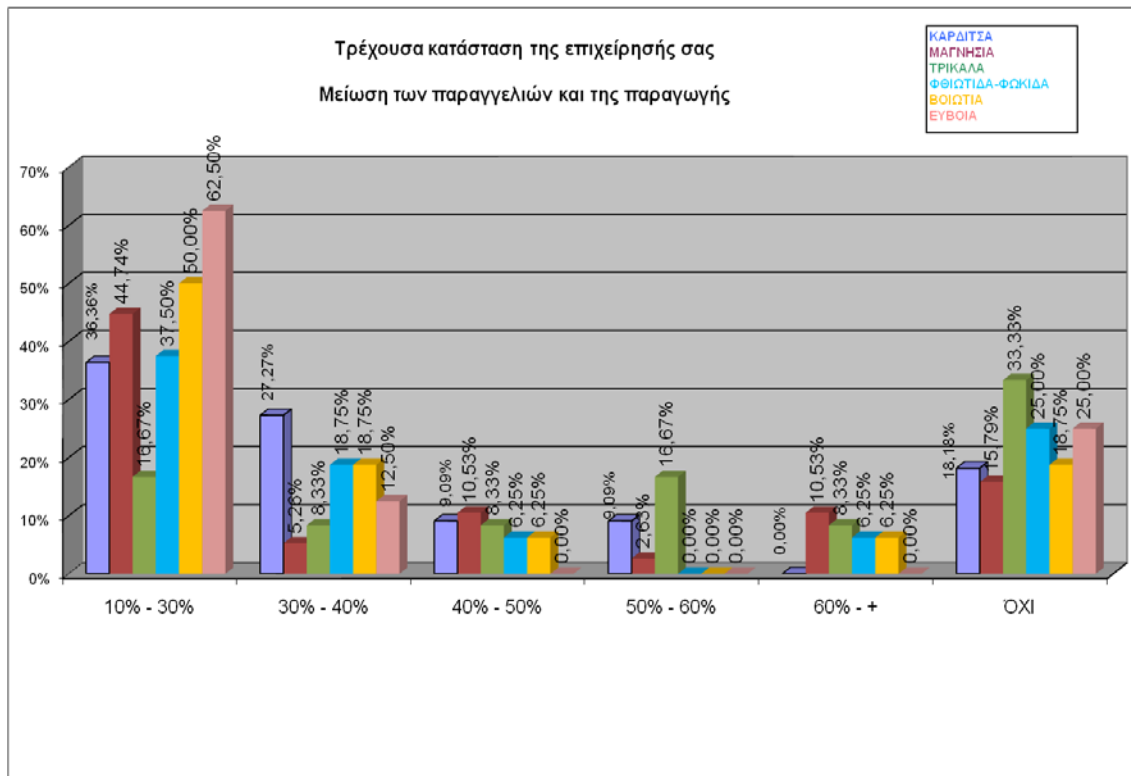
Διάγραμμα 23

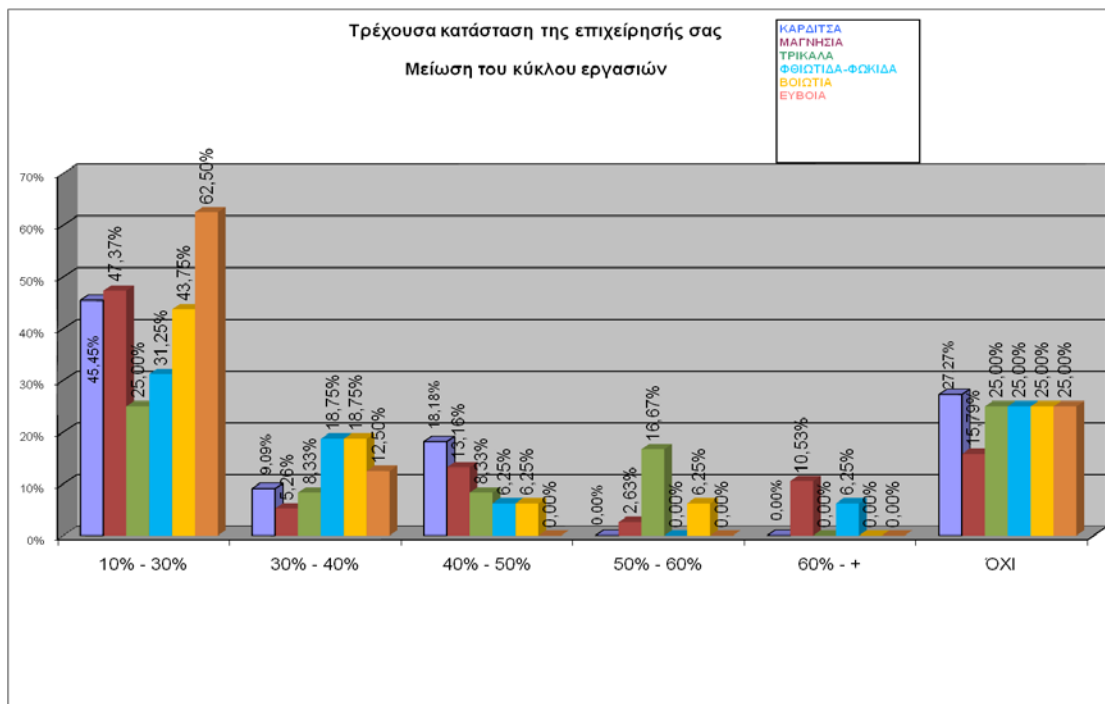
άλλες σε ό,τι έχει να κάνει με την μείωση της ζήτησης, της Μαγνησίας ως προς την μείωση των εξαγωγών, και των Τρικάλων σε ό,τι αφορά την αύξηση των ακάλυπτων επιταγών.

5.4. Περιορισμός δραστηριότητας

Διάγραμμα 24

Διάγραμμα 25

Σε ό,τι αφορά στις μειώσεις σε παραγωγή και παραγγελίες του Διαγράμματος 24, οι επιχειρήσεις της Εύβοιας έχουν τις υψηλότερες στην κατηγορία 10% - 30%, στην κατηγορία 30%-40% οι απώλειες μετακινούνται στις μονάδες της Καρδίτσας, αμέσως μετά προηγούνται οι της Μαγνησίας στην κατηγορία απωλειών 40%-50%, σε επίπεδο μείωσης 50% - 60%

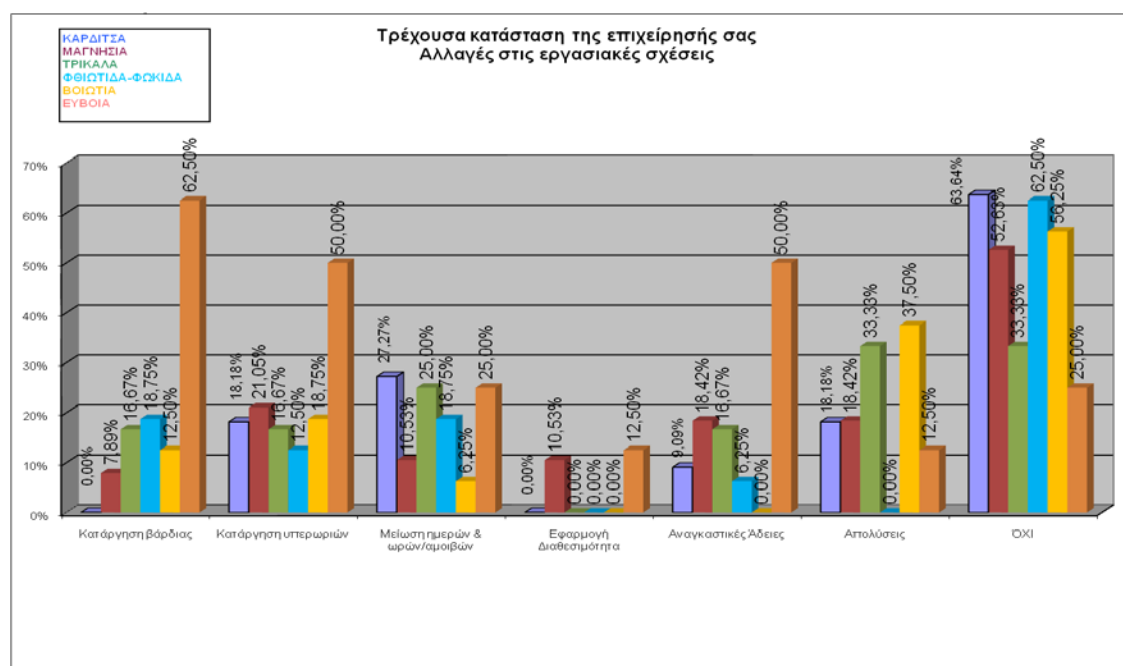
κυριαρχούν οι μονάδες των Τρικάλων και στην κατηγορία από 60% και πάνω οι επιχειρήσεις της Μαγνησίας. Στην περιοχή χωρίς μειώσεις προηγούνται οι μονάδες των Τρικάλων.

Από την εικόνα του Διαγράμματος 25, προηγούνται σε μειώσεις πωλήσεων της τάξης 10% - 30% οι μονάδες της Εύβοιας, στην επόμενη κατηγορία προηγούνται οι μονάδες της Φθιώτιδας και της Βοιωτίας, σε μειώσεις της τάξης 40%-50% είναι πρώτες σε απώλειες οι μονάδες της Καρδίτσας, και τέλος στις κατηγορίες απωλειών 50%-60% και 60% και πάνω απώλειες έχουν οι επιχειρήσεις των Τρικάλων και της Μαγνησίας αντίστοιχα.

5.5. Αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις

Στο Διάγραμμα 26 αποτυπώνονται οι διάφορες αλλαγές που έχουν επέλθει στις εργασιακές σχέσεις των επιχειρήσεων.

Διάγραμμα 26

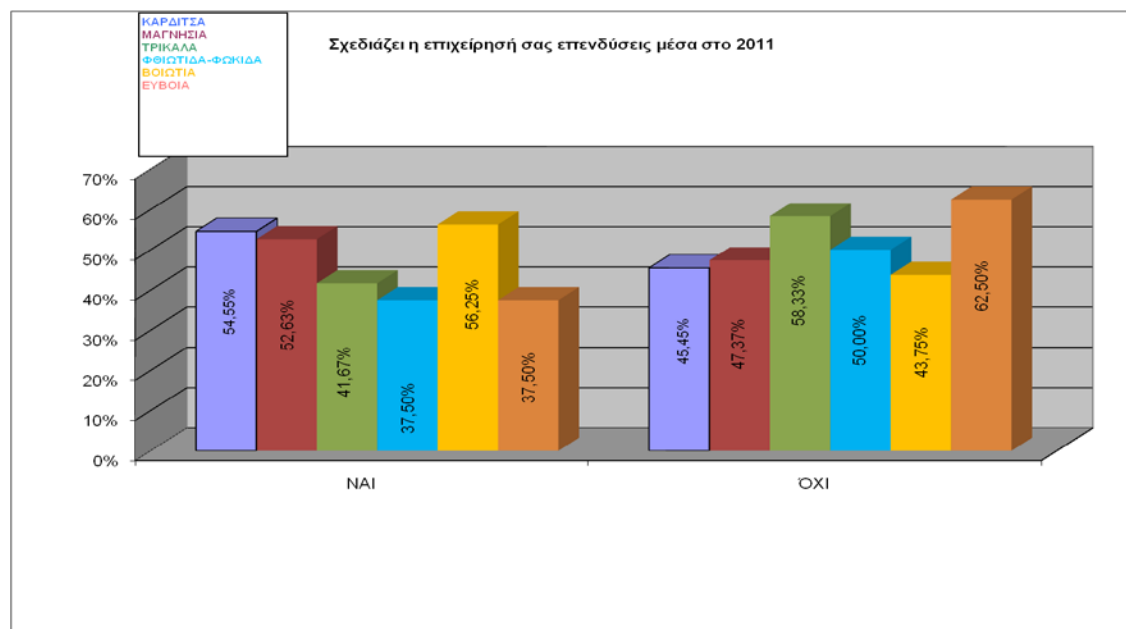

Οι περισσότερες επιχειρήσεις της Εύβοιας έχουν προχωρήσει σε όλες τις αλλαγές, πλην των απολύσεων όπου προηγούνται οι επιχειρήσεις της Βοιωτίας και ακολουθούν αυτές των Τρικάλων. Αντίθετα, οι επιχειρήσεις της Καρδίτσας ανήκουν στην κατηγορία των μονάδων που δεν έχουν επιχειρήσεις επεμβάσεις στις εργασιακές τους σχέσεις, στην οποία ακτηγορία ανήκουν και εκείνες της Φθιώτιδας.

5.6. Επενδυτικές πρωτοβουλίες το 2011

Στο Διάγραμμα 27 αποτυπώνεται ο προγραμματισμός των επενδύσεων των επιχειρήσεων για το επόμενο έτος.

Διάγραμμα 27

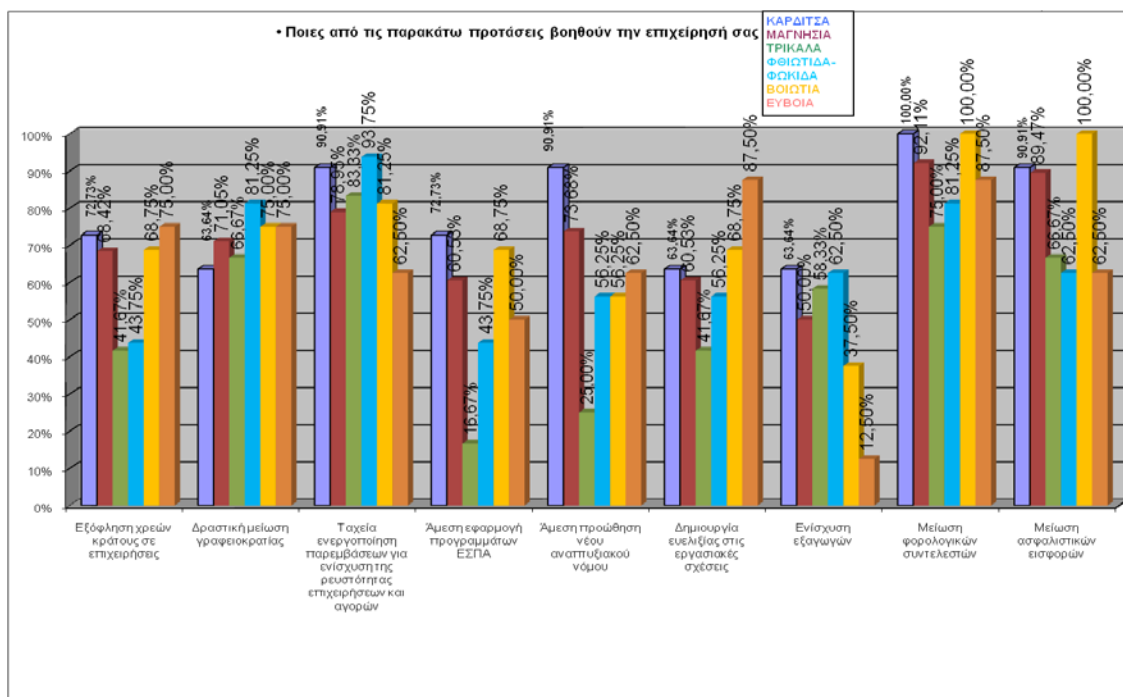
Οι επιχειρήσεις της Βοιωτίας, της Καρδίτσας και της Μαγνησίας προηγούνται, ως ποσοστό μεταξύ των δηλωσάντων ότι θα επενδύσουν μέσα στην επόμενη χρονιά. Αντίθετα, οι επιχειρήσεις της Εύβοιας και των Τρικάλων εκφράζουν σε υψηλό ποσοστό την απουσία επενδυτικών κινήσεων για το 2011.

5.7. Προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων

Στο Διάγραμμα 28 παρουσιάζονται οι προτάσεις που προκρίνουν οι επιχειρήσεις των Νομών ώστε να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα, που βιώνουν εν μέσω οικονομικής κρίσης.

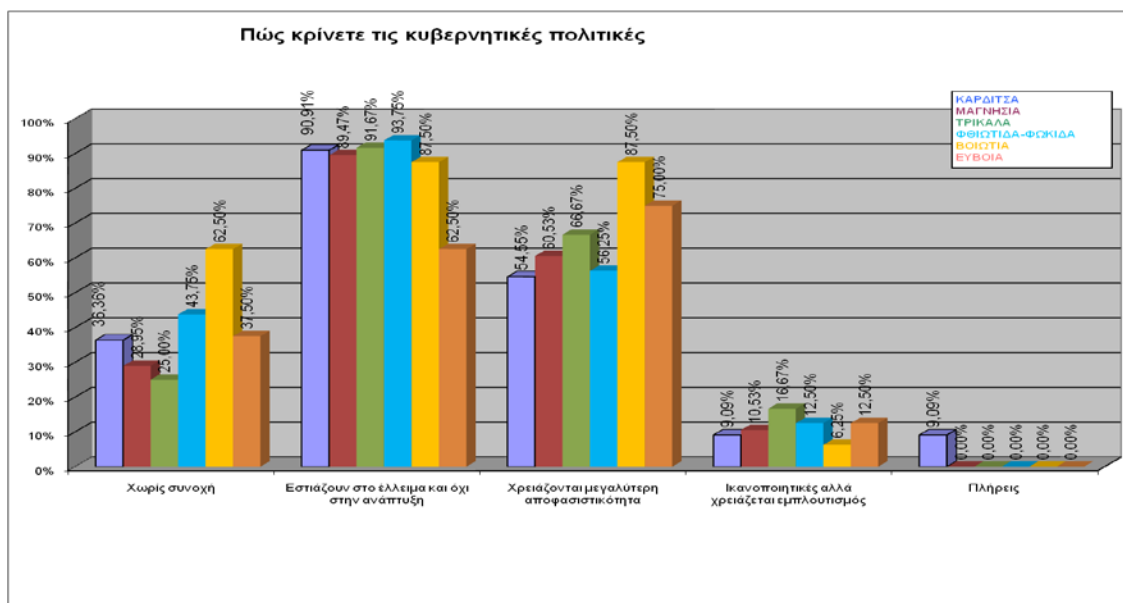
Σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις όλων των Νομών συμπίπτουν τόσο στις προτεραιότητες των προτάσεων όσο και στην ένταση της επιλογής. Εκείνο, ωστόσο, το οποίο θα πρέπει να υπογραμμιστεί με έμφαση είναι η προβολή της πρότασης «**Ταχεία ενεργοποίηση παρεμβάσεων για ενίσχυση της ρευστότητας**» και από τις επιχειρήσεις τόσο των Τρικάλων όσο και της Καρδίτσας, παρά το γεγονός ότι η ρευστότητα των μονάδων αυτών έχει διασφαλιστεί με σχετική ρύθμιση και με την απαραίτητη εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου. Προφανώς, αυτό συμβαίνει για τον απλούστατο λόγο ότι αυτή η ρύθμιση θεωρητικά εφαρμόστηκε, όμως το τραπεζικό σύστημα υπήρξε ιδιαίτερα επιφυλακτικό να αποδεχτεί την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου επ' ωφελεία των μονάδων.

Διάγραμμα 28

5.8. Αξιολόγηση των κυβερνητικών πολιτικών

Διάγραμμα 29

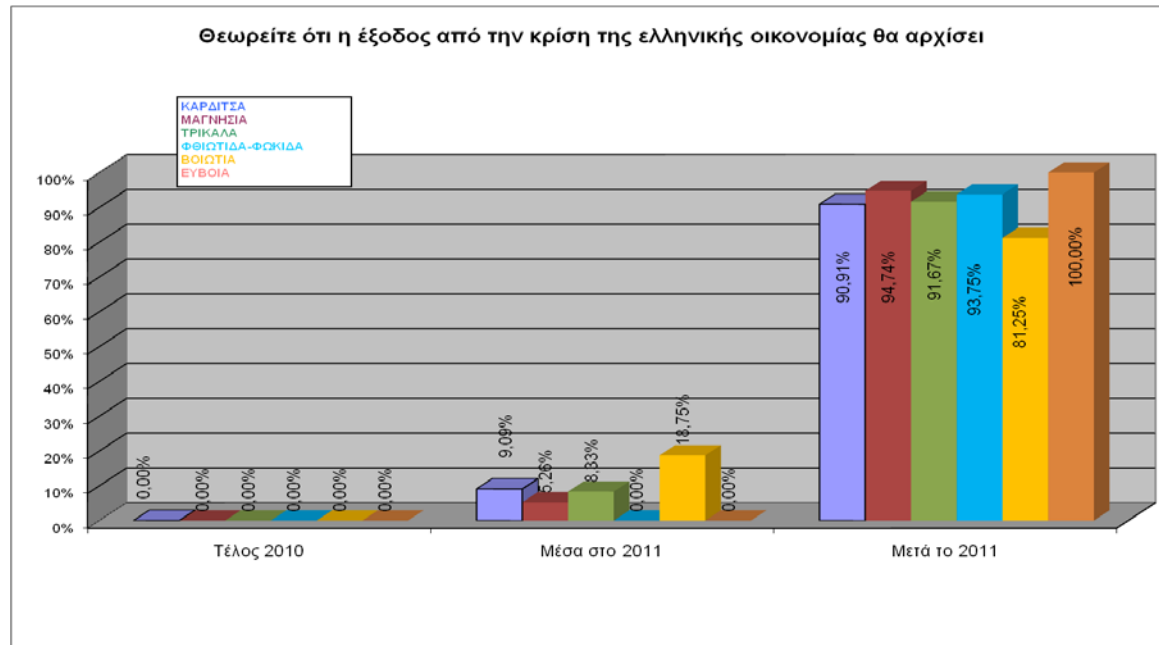

Όλες οι επιχειρήσεις όλων των Νομών της Θεσσαλίας και της Στερεάς Ελλάδος εκτιμούν ότι οι εφαρμοζόμενες πολιτικές πάσχουν από αναπτυξιακό έλλειμμα, χρειάζονται μεγαλύτερη αποφασιστικότερα και απαιτείται μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των μέτρων.

5.9. Η προοπτική εξόδου από την κρίση

Τέλος, οι επιχειρήσεις, στην συντριπτική τους πλειοψηφία εκτιμούν ότι η ελληνική οικονομία

Διάγραμμα 30

θα καταφέρει να μπει ξανά σε τροχιά προόδου μετά το 2011, ενδεικτική εκτίμηση του ψυχολογικού κλίματος που επικρατεί τόσο στις τοπικές όσο και στην εγχώρια αγορά.